

MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES

Volume 10. 2026. Issue 1.

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
COBISS.CG-ID 32743952

ISSN 2536-5592

Publisher: Center for Geopolitical Studies

Center for Geopolitical Studies

Časopis *Montenegrin Journal for Social Sciences* upisan je u evidenciju
medija, Ministarstva kulture Crne Gore pod rednim brojem 782.

MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES

Volume 10. 2026. Issue 1. Podgorica, June, 2026.

Publishing this issue of MJSS was supported by the
Ministry of Science of Montenegro

Editor in Chief: Adnan Prekic

Managing Editor Assistant: Vukadin Nisavic

Editors: Zivko Andrijasevic, Dragutin Papovic, Ivan Tepavcevic, Milan Scekic.

International editorial board: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Tvrtko Jakovina, University of Zagreb, Zagreb, CROATIA; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj, ROMANIA; Srdja Pavlovic, University of Alberta, CANAD

Montenegrin Journal for Social Sciences is indexed in: CEOL - Central and Eastern European Online; ERIH PLUS; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Scientific Indexing Services (SIS); ISRA - Journal impact factor; Electronic Journals Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI - Open Academic Journals Index; Slavic Humanities Index.

Proofreading and lecture in English: Danijela Milićević

Proofreading and lecture in Montenegrin: Miodarka Tepavčević

Address: Danila Bojovića bb 81 400 Nikšić, Montenegro;

E-mail: mjss@ucg.ac.me

www.mjss.ucg.ac.me

Prepress and print: Pro file – Podgorica

Circulation: 100 copies

Volume 10. 2026. Issue 1. Podgorica, June, 2026.

CONTENTS:

YUGOSLAVIA AS A LEADING NON-ALIGNED STATE IN THE UN SECURITY COUNCIL DURING INTERNATIONAL CRISES

Uros POPADIC.....p.7.

THEATRE AND THEATRICAL ART IN MONTENEGRO (1918–1946)

Nenad PEROSEVIC, Natalija MILIKIC.....p.39.

RELIGION AS SOCIAL CAPITAL: PROTESTANT CHURCHES AND EAST AFRICAN IMMIGRANT INTEGRATION IN FINLAND

ONDICHO Richard.....p.63

THE CRISIS OF CONDITIONALITY AND DEPRIVATION OF SUPPORT IN ENLARGEMENT POLICY: INSIGHTS FROM THE EUROPEAN UNION–TÜRKİYE RELATIONS

Murat Necip ARMAN, Önder CANVEREN.....p.105.

FRÉDÉRIC CHOPIN'S RECEPTION IN THE YUGOSLAV REGION

Tanja KNEZEVIC..... p.137.

REVIEW:

MONTENEGRO TWENTY YEARS LATER: BETWEEN PROMISES AND EXPECTATIONS – AN INTERDISCIPLINARY ANALYSIS OF POST-REFERENDUM DEVELOPMENT (2006–2026) – conference

.....p.167.

IGNORING HISTORY AS A SCIENCE- Book Review: Slobodan Tomović, Građanski rat u Crnoj Gori

Vukadin NISAVIC.....p.170.

KALE - NEW PERSPECTIVE ON THE OTTOMAN FORTRESSES IN MONTENEGRO - Book Review: Radojica Rašo Pavičević, Kale- Tvrdave Osmanskog carstva u Crnoj Gori

Jovan MANDIC.....p.175.

FROM IDEA TO POLITICAL ACTION - Book Review: Ivan Ejub Kostić, Između vere i nacije: Pokret Mladi muslimani 1939-1990

Belma BULJUBASIC.....p.179.

SARAJEVO IN THE RHYTHM OF URBANIZATION CHANGES - Book Review: Aida Ličina Ramić, Sarajevo u ritmu modernizacije

Amir DURANOVIC..... p.184.

A CONTROVERSIAL FIGURE IN THE LIGHT OF ARCHIVAL SOURCES – Book Review: Radoje Pejović, Pavle Đurišić – kontroverzni četnički vojvoda

Branislav RADULOVIC..... p.189.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS..... p.191.

Glavni i odgovorni urednik: Adnan Prekić

Sekretar redakcije: Vukadin Nišavić

Urednici: Živko Andrijašević, Dragutin Papović, Ivan Tepavčević, Milan Šekić

Međunarodni uređivački odbor: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Tvrtko Jakovina, University of Zagreb, Zagreb, CROATIA; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj, ROMANIA; Srđa Pavlović, University of Alberta, KANADA.

Montenegrin Journal for Social Sciences indeksira se u sljedećim naučnim bazama: CEOL - Central and Eastern European Online; ERIH PLUS; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Scientific Indexing Services (SIS); ISRA - Journal impact factor; Electronic Journals Library; ROAD; General Impact Factor; OAJI - Open Academic Journals Index; Slavic Humanities Index.

Lektura i korektura na engleskom: Danijela Milićević

Lektura i korektura na crnogorskom: Miodarka Tepavčević

Adresa: Danila Bojovića bb 81 400 Nikšić, Crna Gora;

E-mail: mjss@ucg.ac.me

www.mjss.ucg.ac.me

Priprema i štampa: Pro file – Podgorica

Tiraž: 100 primjeraka

Volume 10. 2026. Issue 1. Podgorica, June, 2026.

SADRŽAJ:

JUGOSLAVIJA KAO VODEĆA NESVRSTANA DRŽAVA U SAVJETU BEZBJEDNOSTI
UJEDINJENIH NACIJA TOKOM MEĐUNARODNIH KRIZA

Uroš POPADIĆ..... str.7.

POZORIŠTE I POZORIŠNA UMJETNOST U CRNOJ GORI (1918-1946)

Nenad PEROŠEVIĆ, Natalija MILIKIĆ.....str.39.

RELIGIJA KAO SOCIJALNI KAPITAL: PROTESTANTSKE CRKVE I INTEGRACIJA
IMIGRANATA IZ ISTOČNE AFRIKE U FINSKOJ

ONDICHO Richard.....str.63.

KRIZA USLOVLJAVANJA I GUBITAK PODRŠKE U POLITICI PROŠIRENJA:
SAZNANJA IZ ODNOSA IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I TURSKE

Murat Necip ARMAN, Önder CANVEREN.....str.105.

RECEPCIJA FREDERIKA ŠOPENA U JUGOSLOVENSKOM PROSTORU

Tanja KNEŽEVIĆ..... str.137.

PRIKAZI:

CRNA GORA DVADESET GODINA KASNIJE: IZMEĐU OBEĆANJA I OČEKIVANJA
– INTERDISCIPLINARNA ANALIZA POSTREFERENDUMSKOG RAZVOJA (2006–
2026) - Naučna konferencija.....str.167.

IGNORISANJE ISTORIJE KAO NAUKE - Prikaz knjige: Slobodan Tomović,
Građanski rat u Crnoj Gori

Vukadin NIŠAVIĆ.....str.170.

KALE – NOVI POGLED NA OSMANSKE TVRĐAVE CRNE GORE - Prikaz knjige: Radojica
Rašo Pavićević, Kale- Tvrđave Osmanskog carstva u Crnoj Gori

Jovan MANDIĆ.....str.175.

OD IDEJE DO POLITIČKOG DJELOVANJA - Prikaz knjige: Ivan Ejub Kostić, Između
vere i nacije: Pokret Mladi muslimani 1939-1990

Belma BULJUBAŠIĆ.....str.179.

SARAJEVO U RITMU URBANIZACIJSKIH PROMJENA – Prikaz knjige : Aida Ličina
Ramić, Sarajevo u ritmu modernizacije

Amir DURANOVIĆ.....str.184.

KONTROVERZNA LIČNOST U SVJETLU ARHIVSKIH IZVORA – Prikaz knjige :
Radoje Pejović, Pavle Đurišić – kontroverzni četnički vojvoda

Branislav RADULOVIĆ.....str.189.

UPUTSTVA ZA AUTORE..... str.191.

Review

KONTROVERZNA LIČNOST U SVJETLU ARHIVSKIH IZVORA

Prikaz knjige: Radoje Pajović, *Pavle Đurišić – kontrovezni četnički vojvoda*, Matica Crnogorska, Podgorica, 2025, str. 482.

Branislav RADULOVIC

Univerzitet Mediteran – Pravni fakultet

email: bradulovic23@gmail.com

Knjiga predstavlja drugo crnogorsko izdanje studije prvi put objavljene 1987. godine i logičan je nastavak autorovih istraživanja četničkog pokreta. Zasnovana je na obimnoj arhivskoj građi četničkog, partizanskog, italijanskog, njemačkog, britanskog i nedićevskog porijekla, uz priloge sa izvornim dokumentima. U drugom izdanju posebno mjesto imaju dokumenti iz italijanskih arhiva koji osvjetljavaju ranije nepoznate susrete Pavla Đurišića sa italijanskim okupacionim vlastima tokom 1942. godine.

Autor Pavla Đurišića predstavlja kao izrazito protivrječnu istorijsku ličnost. Nakon školovanja i oficirske karijere učestvovao je u Aprilskom ratu i Trinaestojulskom ustanku, ali ubrzo prelazi u kolaboraciju sa italijanskim okupatorom i postaje jedan od vodećih četničkih komandanata u Crnoj Gori. Pajović pokazuje kako su tajni pregovori sa italijanskim generalima bili usmjereni na obezbjeđivanje oružja, finansijske pomoći i političke podrške, uz insistiranje da saradnja ostane skrivena. Posebna pažnja posvećena je nastanku četničke organizacije u Crnoj Gori, odnosima sa Dražom Mihailovićem i sprovođenju njegovih političkih instrukcija. Autor prati razvoj Đurišićevih jedinica, njihovu borbu protiv partizana,

uspostavljanje četničke vlasti na pojedinim područjima i represiju nad političkim protivnicima.

Najobimniji dio knjige odnosi se na zločine nad muslimanskim stanovništvom u istočnoj Bosni i Sandžaku. Na osnovu dostupnih izvora autor opisuje planiranje, tok i razmjere tih akcija, navodeći brojna dokumenta i izvještaje koji svjedoče o masovnim ubistvima, uništavanju sela i pljački imovine. Nakon kapitulacije Italije Đurišić ostaje bez glavnog saveznika i ulazi u otvorenu saradnju sa njemačkim okupacionim vlastima. Pajović prati njegove kontakte sa Milanom Nedićem, Hermanom Nojbaheom i drugim predstavnicima njemačkih i kolaboracionističkih struktura, kao i njegovo učešće u operacijama protiv jedinica NOVJ, zbog čega je odlikovan Gvozdenim krstom. Autor zatim analizira pogoršanje odnosa između Đurišića i Draže Mihailovića, različite poglede na dalji tok rata i povlačenje četničkih snaga krajem 1944. godine. Posebno mjesto zauzimaju pregovori sa Sekulom Drljevićem, sporazum iz marta 1945. godine i događaji na Lijevča polju koji su doveli do sloma Đurišićevih snaga.

Završna poglavlja opisuju zarobljavanje i stradanje Đurišića i njegovih najbližih saradnika, raspad četničke organizacije u Crnoj Gori i sudbinu preostalih pripadnika pokreta nakon završetka rata. Autor zaključuje da je neposredno po oslobođenju Jugoslavije četnička organizacija u Crnoj Gori prestala da postoji, a podsjeća i na odluku Državne komisije Federalne Crne Gore iz oktobra 1945. godine kojom je Pavle Đurišić proglašen ratnim zločincem.

Vrijednost knjige, prema sadržaju prikaza, prvenstveno proizlazi iz sistematične upotrebe arhivskih izvora i objavljivanja dokumenata koji omogućavaju detaljniji uvid u djelovanje Pavla Đurišića, njegove veze sa okupacionim vlastima i razvoj četničkog pokreta u Crnoj Gori tokom Drugog svjetskog rata. Drugo izdanje dodatno je obogaćeno građom iz italijanskih arhiva, čime autor dopunjava ranija saznanja i pruža širu dokumentarnu osnovu za proučavanje ove teme.